

Scheurkade Professor Gerbrandyweg Rotterdam Natuurtoets

projectnr. 264654
revisie 02
22 april 2014

auteur(s)

Ir. W.J. Straatsma

Opdrachtgever

Havenbedrijf Rotterdam N.V.
T.a.v. de heer S. van Duffelen/ de heer W.M. Bredemeijer
Postbus 6622
3002 AP Rotterdam

datum vrijgave

22 april 2014

beschrijving revisie 02

Definitief

goedkeuring

L. Koks

vrijgave

R. Van Trigt

Colofon

Projectgroep bestaande uit:

Ir W.J. (Wineke) Straatsma
Ir. L. (Luc) Koks

Tekstbijdragen:

Ir W.J. (Wineke) Straatsma
Ir. L. (Luc) Koks

Fotografie:

Ir W.J. (Wineke) Straatsma

Datum van uitgave:

22 april 2014

Contactadres:

Rivium Westlaan 72
CAPELLE AAN DE IJSSEL
Postbus 8590
3009 AN ROTTERDAM

Copyright © 2013

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

blz.

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Doel	3
1.3	Leeswijzer	4
2	Wettelijk kader natuurbescherming	5
2.1	Algemeen.....	5
2.2	Flora- en faunawet.....	5
2.3	Ecologische hoofdstructuur.....	5
2.4	Natura 2000	5
3	Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen	7
3.1	Gebiedsbeschrijving	7
3.2	Projectvoornemen	7
3.3	Te verwachten werkzaamheden en ingrepen.....	7
4	Methodiek	9
4.1	Algemeen.....	9
4.2	Bureauonderzoek.....	9
4.3	Terreinbezoek	9
4.4	Effectbeoordeling en advies vervolgtijdstudie	10
5	Resultaten gebiedsonderzoek.....	11
5.1	Gebiedsbeschrijving	11
5.2	Beschermde soorten	11
5.2.1	Bureauonderzoek.....	11
5.2.2	Terreinbezoek	12
5.3	Beschermde gebieden.....	16
5.3.1	Ligging EHS en beschermde gebieden	16
6	Toetsing natuurwetgeving.....	19
6.1	Effectbepaling beschermde gebieden	19
6.1.1	Effecten op de Ecologische Hoofdstructuur	19
6.1.2	Effecten op de Natuurbeschermingswet 1998	19
6.2	Effecten beschermde soorten	19
7	Conclusies en aanbevelingen	27
7.1	Conclusies soortenbescherming.....	27
7.2	Conclusies gebiedenbescherming.....	28
7.2.1	EHS.....	28
7.2.2	Natura 2000.....	28
8	Bronnen.....	29
	Bijlage 1: Wettelijk kader	30

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het Havenbedrijf Rotterdam N.V. heeft het initiatief genomen voor de ontwikkeling van de locatie aan de Prof. Gerbrandyweg. De voorgenomen activiteit is de realisatie van een aanmeervoorziening met laad- en losfaciliteiten. Het terrein is gelegen in Botlek-Vondelingenplaat ten oosten van Rozenburg. Het terrein zal door het Havenbedrijf bouwrijp worden opgeleverd en vervolgens door een nader te selecteren partij ontwikkeld worden. De ontwikkelaar zal de definitieve inrichting bepalen. Dit betekent dat er bij de natuurtoets rekening gehouden moet worden met een groot bouwvlak voor plaatsing van manifolds, leidingen en eventueel benodigde gebouwtjes/transformatorhuis en een flexibele bedrijfscategorie. In afbeelding 1.1 is het plangebied weergegeven.

De ontwikkeling is strijdig met het ter plaatse geldende bestemmingsplan. Vanwege de strijdigheid wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. In het kader van dit bestemmingsplan dienen diverse gebiedsonderzoeken te worden uitgevoerd. Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving, met name de Flora- en faunawet, Ecologische hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de actuele natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de natuurtoets beschreven.

Afbeelding 1.1: Luchtfoto (2012) met daarin (lichtblauwe lijn) het globale projectgebied (kade en water).

1.2 Doel

In ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van voorliggende natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet, EHS en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze natuurtoets is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk drie wordt de huidige en toekomstige situatie van het plangebied beschreven en de ligging ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze natuurtoets omschreven. In hoofdstuk vijf staan de resultaten van deze natuurtoets flora en fauna. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het terreinbezoek. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet, EHS en Natuurbeschermingswet 1998. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden omschreven in hoofdstuk zeven. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer. Achter dit hoofdstuk bevindt zich een bijlage, die algemene informatie verschaft met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.

2 Wettelijk kader natuurbescherming

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de EHS en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet, Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000 wordt verwezen naar bijlage 1.

2.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

2.3 Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de EHS en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

2.4 Natura 2000

Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de natuurlijke waarden van het gebied direct of indirect aantasten.

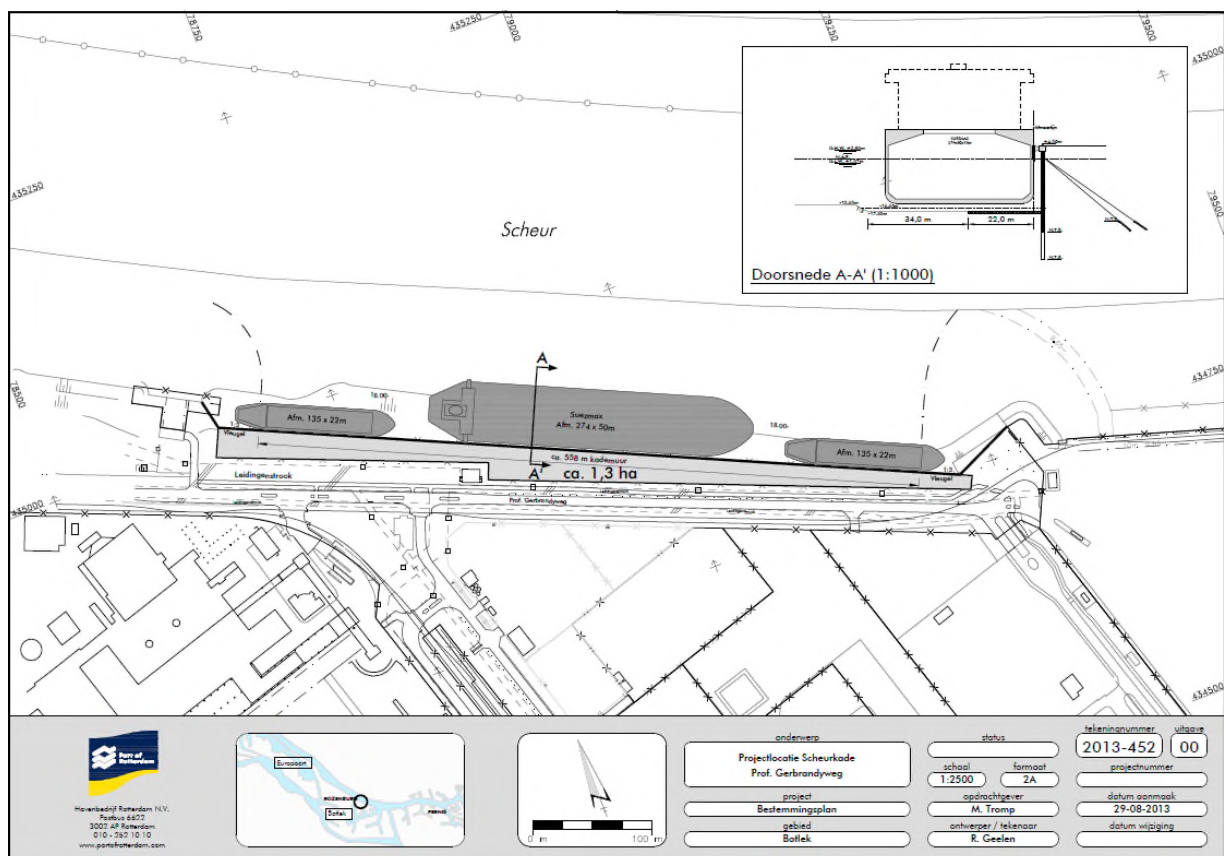
3 Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied is gelegen aan de noordzijde van de Prof. Gerbrandyweg in de Botlek Rotterdam. Het gebied betreft een groenstrook en grenst aan de Nieuwe Waterweg. De oever van de Nieuwe Waterweg (ter hoogte van het plangebied) bestaat uit basaltblokken. Parallel aan de oever loopt een fietspad. Tussen het fietspad en de Prof. Gerbrandyweg ligt een groenstrook met ca 440 bomen. In het oosten van het plangebied ligt een parkeerplaats. In het plangebied zelf is geen bebouwing aanwezig. Aangrenzend aan het plangebied is een klein gebouw aanwezig. Dit gebouw is in eigendom van KPN.

3.2 Projectvoornemen

De ligging van het plangebied in de huidige situatie is weergegeven in figuur 1.1. Voor de ontwikkeling van de kade moet een kademuur aangelegd worden met een lengte van ca 558 meter. De totale oppervlakte aan verharding betreft 1,3 hectare. De kade wordt gebouwd binnen de huidige oever.

Afbeelding 3.1: Projectlocatie met de gewenste inrichting (bron: Havenbedrijf Rotterdam).

3.3 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

Ten behoeve van de nieuwe kade worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- kappen van alle aanwezige bomen
- rooien vegetatie
- aanbrengen verharding
- plaatsing kademuur/damwand (heien)

4 Methodiek

4.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.2 Bureauonderzoek

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de zwaarder beschermde soorten uit de Flora- en faunawet (Tabel 2 en 3). Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treedt effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van zwaarder beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.waarneming.nl;
- www.telmee.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen van het Havenbedrijf Rotterdam: Havenscan 2013 en broedvogelmonitoring 2013.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ. Gekeken is naar de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden bepaald. Hiernaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Zuid-Holland (interactieve kaart EHS), om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan EHS. Toetsing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS (Spelregels EHS).

4.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 18 november 2013 is een verkennend terreinbezoek aan het gebied afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat zwaarder beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Gezien de uitvoering van het veldbezoek in de winter is de kans op het daadwerkelijk aantreffen van beschermde soorten gering. Een inschatting van de mogelijkheid van voorkomen van beschermde soorten kan wel worden gemaakt.

4.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een vervolgonderzoek nodig is om zwaarder beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Resultaten gebiedsonderzoek

5.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bestaat uit vier verschillende biotopen: (harde) oever, gras en struweel, bebouwing en bomen. Tijdens het veldbezoek op 18 november werd in het grasland, parallel aan de weg, nieuwe warmteleidingen van Eneco aangelegd (zie figuur 5.1). Het werkterrein was afgezet met hekken, hierdoor was niet het gehele plangebied toegankelijk. Wel was er een goed overzicht van het gehele plangebied.

Figuur 5.1: Overzicht afgesloten gedeelte (rood kader) van het plangebied (blauw kader) ten tijde van het veldbezoek.

5.2 Beschermde soorten

5.2.1 Bureauonderzoek

Gegevens over het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier de jaarlijkse inventarisatiegegevens van het Havenbedrijf Rotterdam. Uit deze verspreidingsgegevens blijkt dat in en nabij het plangebied diverse beschermde soorten zijn waargenomen. Dit betreft onderstaande (zwaardere) beschermde (Tabel 1, 2 en 3 Flora- en faunawet) soorten. Vogels zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Binnen de vogels keert een aantal soorten jaarlijks terug op hetzelfde nest. Deze vogels met vaste nestplaatsen zijn onderverdeeld in soorten met *jaarrond beschermde* nesten (categorie 1-4) en *niet-jaarrond beschermde* nesten (categorie 5 - waarvan inventarisatie gewenst is). Gekeken is naar de verspreiding van categorie 1-4 soorten en soorten van categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied.

De invoerportalen waarneming.nl en Telmee.nl (2008-2012) en de inventarisatiegegevens van het Havenbedrijf Rotterdam (2012) vermelden de volgende waarnemingen voor het plangebied en de directe omgeving (Flora- en faunawetsoorten Tabel 2, 3 of soorten met jaarrond beschermde nesten):

Vogels

Categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd): roek, buizerd

Categorie 5: geen

Zoogdieren

Zwaardere beschermd: ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis

Beschermd: konijn, ree, bunzing, egel

Reptielen/amfibieën

Zwaarder beschermd: geen

Vlinders

Zwaarder beschermd: geen

Libellen

Zwaarder beschermd: geen

Vissen

Zwaarder beschermd: geen

Flora

Zwaarder beschermd: Stijf hardgras (tabel 2)

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiedenis voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

5.2.2 Terreinbezoek

Op 18 november 2013 is een eenmalig terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een deskundig ecooloog van Antea Group. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied. Indien de aangetroffen biotopen hier aanleiding toe geven, wordt een nader onderzoek aanbevolen.

Het plangebied bestaat uit vier biotopen: (harde) oever, gras en struweel, bebouwing, bomen.

(harde) Oever

Het lage deel van de oever/waterkering langs de Nieuwe Waterweg bestaat volledig uit basaltblokken. Op het hogere deel bestaat de waterkering uit een kade met algemene grassoorten. Door de harde oeverbeschoeiing en de hoge stroomsnelheid is de oevervegetatie minimaal ontwikkeld. Er is een zeer dunne vegetatiestrook met riet aanwezig. Door de minimale ontwikkeling van de oevervegetatie is het geen geschikt broedbiotoop voor rietzangers (zie foto 2).

Harde oevers vormen in potentie een geschikt biotoop voor de rivierdonderpad. Het leefgebied van de rivierdonderpad bestaat uit zuurstofrijke plaatsen waar schuilgelegenheid aanwezig is. Door de afwezigheid van goede schuilgelegenheid is het plangebied minimaal geschikt voor de rivierdonderpad. Uit de verspreidingsgegevens (inventarisatie Havenbedrijf en Ravon.nl) blijkt ook dat de rivierdonderpad niet recent in en/of nabij het plangebied voorkomt. Gezien het zeer matige biotoop en de afwezigheid van de soort in het (recente) verleden is de aanwezigheid van leefgebied van de rivierdonderpad in het plangebied uit te sluiten.

Foto 1 & 2: Harde oever langs de Nieuwe Waterweg met zeer matige oeervervegetatie.

Gras en struweel

Het gras op de waterkering wordt beheerd (gemaaid) en is zeer voedselrijk. Hierdoor zijn alleen algemene soorten waargenomen, onder andere; brandnetel, rozenbottel, smalle weegbree, paardenbloem, klaver, distel, hondsdrif en bastaard wederik. Onder de aanwezige bomen komt struweel voor. Deze strook is vrij smal omdat aan de zijde van d Prof. Gerbrandyweg voor de aanleg van de warmteleidingen de vegetatie verwijderd is. Het struweel is opgebouwd uit jonge veldesdoorns, populieren en iepen. Een kruidlaag is nagenoeg afwezig op enkele brandnetels na. Uit de bureaustudie blijkt dat in de omgeving van het plangebied stijf hardgras is waargenomen (Havenscan 2012). Tijdens het veldbezoek is deze soort niet in het plangebied waargenomen. Gezien het biotoop van deze soort: zonnige, open plaatsen (pioniervegetatie) op droge, humusarme, kalkrijke grond is het plangebied als geschikt biotoop ook uit te sluiten.

De vegetatie in het plangebied is gezien de voedselrijkdom floristisch weinig interessant. Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden op basis van de aangetroffen biotoop ook niet verwacht.

Foto 3 t/m 6: Impressies van het gras en (deels verwijderde) struweel in het plangebied.

Het struweel in het plangebied kan een geschikt leef- en broedgebied bieden voor o.a. vogels zoals de merel, groenling, kool- en pimpelmees. De lagere vegetatie (gras) en de ondergroei in het plangebied vormen een geschikt leefgebied voor algemeen voorkomende zoogdieren zoals de bosmuis, rosse woelmuis, (gewone) bosspitsmuis en huisspitsmuis (o.a. www.zoogdieratlas.nl). Daarnaast kunnen de egel, konijn in dit biotoop aanwezig zijn. De bunzing en de ree zijn aan de noordwestzijde van het plangebied waargenomen, hierdoor kan hun (incidentele) aanwezigheid in het plangebied niet op voorhand uitgesloten worden.

Gebouwen

Direct grenzend aan het plangebied is een gebouw aanwezig. Gebouwen bieden in potentie een geschikt leef- en broedgebied voor o.a. vogels en zoogdieren (waaronder vleermuizen). Uit de bureaustudie is gebleken dat er geen gebouwbewonende soorten in de omgeving van het plangebied zijn aangetroffen (telmee.nl en waarneming.nl). Gebouwen vormen in potentie geschikte verblijf- en rustplaatsen voor vleermuizen. In gebouwen vormen betimmeringen, kieren, gaten en spouwmuren een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen. Aanwezige spouwmuurgaten en betimmeringen bieden gebouwbewonende vleermuizen toegang tot de gebouwen of de vleermuizen verblijven achter deze elementen. Het gebouw naast het plangebied bestaat volledig uit afgesloten golfplaten en heeft geen enkele mogelijkheid voor vogels of vleermuizen om zich daar in en/of op te vestigen. Aanwezigheid van nesten van jaarrond beschermde soorten en vaste rust- en verblijfplaatsen is dan ook uit te sluiten.

Foto 7: KPN-gebouw direct naast het plangebied.

Bomen

In het plangebied komen 440 bomen voor bestaande uit o.a. veldesdoorn, gewone esdoorn, haagbeuk, zwarte els, zomereik, populier, iep, meidoorn en sleedoorn. De hoge bomen bieden een geschikt leef- en voortplantingsgebied voor vogels en zoogdieren (vleermuizen). In mei 2013 heeft Bomenwacht Nederland alle bomen geïnterviewd op soort, locatie, fysieke kenmerken en aanwezigheid van holen en nesten. In vijf bomen in het plangebied zijn holen van spechten aangetroffen. Spechtgaten kunnen als verblijfplaats dienen voor boombewonende vleermuissoorten, waaronder de ruige dwergvleermuis.

Tijdens de broedvogelinventarisatie in april 2013 zijn in totaal 21 vogelnesten waargenomen in het plangebied (exclusief de aanwezige spechtgaten). Eén nest is bewoond door de zwarte kraai (categorie 5), één nest mogelijk door een ekster (categorie 5) en ca 10 nesten door roeken (jaarrond beschermde soort). De overige nesten zijn door algemene vogelsoorten in gebruik. De locatie van de nesten is weergegeven in zie figuur 5.1.

Figuur 5.1: Aanwezige nesten in het plangebied (bron: bomenwacht Nederland , april 2013). Door de voorgenomen ontwikkeling worden deze bomen gekapt.

De roek is een koloniebroeder. Onderling onderhouden ze een uitgebreide communicatie. De slordige nesten worden in de toppen van hoge bomen gebouwd. Ze broeden graag in vrijstaande opgaande groepen bomen. Vooral populieren zijn geliefd (vogelbescherming.nl). In het plangebied zijn de nesten van de roeken aanwezig in populieren (zie foto's 10 & 11).

Foto 8 t/m 11: Berken en populieren (boven). Nesten van roeken (onder).

De roek kent twee typen verblijfplaatsen die onder de voortplantingsplaatsen of vaste rust- en verblijfplaatsen van de Flora- en faunawet kunnen vallen. Dit zijn:

- voortplantingsplaatsen
- winterslaapplaatsen.

Voortplantingsplaatsen

Het eerste type is het nest dat in gebruik is voor de reproductie. Dit geldt voor de periode van herstel of bouw van nest, het leggen en bebroeden van eieren tot het vliegvlug zijn van de jongen. Daarbij moet worden opgemerkt dat roeken asynchrone broeders zijn. Sommige paartjes hebben al eieren in maart, andere paartjes hebben pas eind april eieren. De jongen verlaten na ongeveer 35 dagen het nest. Na het verlaten van het nest behouden de jonge vogels een binding met de kolonie waarin ze zijn opgegroeid. Roeken zijn goed in staat om snel een nest te bouwen. Jaarlijks worden veel nesten beschadigd of vernield door stormen. Er is verschil tussen nesten van verschillende leeftijden. Scheve en doorschijnende nesten of nesten met een losse structuur wijzen er vaak op dat deze nesten nog in aanbouw zijn of dat deze niet in gebruik zijn als voortplantingsplaats. Dichte en compacte nesten wijzen vaak op bezetting van het nest. Roeken zijn erg trouw aan een locatie, zeker bij (herhaald) broedsucces. Het nest dient jaarrond als een oriëntatiepunt voor de roeken. De omvang van een kolonie speelt niet of nauwelijks een rol in de plaatstrouwheid van de roek.

Winterslaapplaatsen

In het najaar en de winterperiode is er sprake van winterslaapplaatsen. De exemplaren van één of meerdere kolonies, soms aangevuld met overwinterende roeken uit Oost-Europa en met andere kraaiachtigen, concentreren zich aan het eind van de dag rondom bepaalde boompartijen. Daarin overnachten ze gezamenlijk. Deze winterslaapplaatsen hebben soms overlap met de broedlocaties, maar vaak betreft het hier andere boomclusters. Roeken zijn over het algemeen plaatstrouw aan de winterslaapplaatsen, maar ze zijn zeer flexibel in het gebruik van geschikte winterslaapplaatsen. Ze kennen meestal meerdere, tot wel twintig van dergelijke vast te bezoeken winterslaapplaatsen. Door deze flexibiliteit en door het grote dispersievermogen waarover roeken beschikken, hoeven de winterslaapplaatsen geen directe relatie te hebben met de voortplantingsplaatsen. Hierdoor zijn de winterslaapplaatsen niet te categoriseren als een vaste rust- en verblijfplaats, tenzij deze winterslaapplaats samenvalt met een voortplantingsplaats.

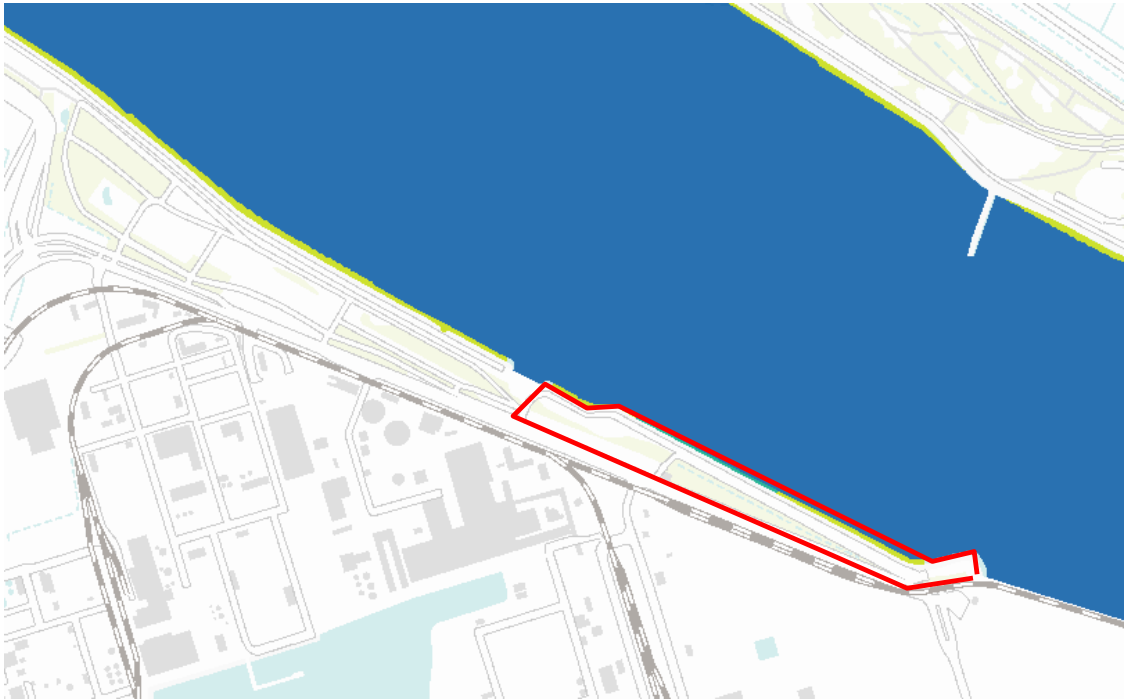
De nesten in het plangebied vallen onder het type 'voortplantingsplaatsen'.

5.3 Beschermde gebieden

5.3.1 *Ligging EHS en beschermde gebieden*

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Het plangebied grenst aan, maar maakt geen onderdeel uit van Ecologische Hoofdstructuur. Direct ten noorden van het plangebied ligt de Nieuwe Waterweg en is in het Natuurbeheerplan van Zuid-Holland 2014 aangewezen als het beheertype 'Rivier' en deels 'Kruiden- en faunairijk grasland'. Ter hoogte van het plangebied is de aanwijzing van 'Kruiden- en faunairijk grasland' onjuist. De oever bestaat hier volledig uit hard substraat en komt hierdoor niet in aanmerking voor dit beheertype. Op de kaart van de Verordening Ruimte is de oever ook niet als EHS aangeduid. De kaarten uit de Verordening Ruimte zijn leidend met betrekking tot de aanwijzing van de EHS. In afbeelding 5.2 is de ligging van het EHS-gebied ten opzichte van het plangebied weergegeven.

Figuur 5.2: Ligging van de EHS (blauw en groen) tov het plangebied (bron: website provincie Zuid-Holland).

Natura 2000

Er liggen Natura 2000 gebieden in de (directe) omgeving van de Scheurkade en de vaarwegroute daar-naar toe (tot 60 km buiten de kust), onder andere:

- Voordelta (ca 14 km van het plangebied)
- Voornes Duin (ca 12 km van het plangebied)
- Duinen Goeree & Kwade Hoek (ca 18 km van het plangebied)
- Solleveld & Kapittelduinen (ca 10 km van het plangebied).
- Oude Maas (ca 5 km van het plangebied)
- Haringvliet (ca 11 km van het plangebied)

Figuur 5.3: Ligging van het Natura 2000-gebied Oude Maas t.o.v. het plangebied (rood) (Bron: synbio-sys.alterra.nl).

6 Toetsing natuurwetgeving

6.1 Effectbepaling beschermde gebieden

6.1.1 *Effecten op de Ecologische Hoofdstructuur*

Voor wat betreft de EHS is alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Er bevindt zich geen EHS binnen het plangebied. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake.

Wel is er sprake van tijdelijke verstoring tijdens de aanleg van de kade door het plaatsen (heien) van de kademuur en het verwijderen van de huidige oever. Ondanks dat de oever niet is aangewezen als EHS kan deze in potentie wel een geschikt biotoop vormen voor de rivierdonderpad. Het leefgebied van de rivierdonderpad bestaat uit zuurstofrijke plaatsen waar schuilgelegenheid aanwezig is. Door de afwezigheid van goede schuilgelegenheid is het plangebied minimaal geschikt voor de rivierdonderpad. Uit de verspreidingsgegevens (inventarisatie Havenbedrijf en Ravon.nl) blijkt ook dat de rivierdonderpad niet recent in en/of nabij het plangebied voorkomt. Gezien het zeer matige biotoop en de afwezigheid van de soort in het (recente) verleden is de aanwezigheid van leefgebied van de rivierdonderpad in het plangebied uit te sluiten.

De oevervegetatie in het plangebied bestaat uit een smalle rietstrook die een gedeelte van het jaar (bij hoog water) deels of helemaal onder water staat. De oever en de aanwezige vegetatie (indien onder water) kan in potentie een foerageergebied vormen voor trekvis (zoals fint, winde en paling). De trekvis passeren het plangebied in het voor- en in het najaar. De beschikbaarheid van het plangebied als foerageergebied hangt af van de waterstand. Indien tijdens de trek de waterstand laag is, is de oevervegetatie niet beschikbaar voor de trekvis. Door het voornemen gaat er 558 meter verhard substraat verloren. In de nabije omgeving al dit biotoop in ruime mate aanwezig. Gezien het feit dat de oevervegetatie marginaal en beperkt beschikbaar is en er voldoende alternatief biotoop in de nabije omgeving aanwezig is zijn negatieve invloeden voor de trekvis te verwaarlozen.

Door de ingreep worden de wezenlijke kenmerken van de EHS niet aangetast. Vanuit dit oogpunt zijn er vanuit het beschermingsregime van de EHS geen belemmeringen.

6.1.2 *Effecten op de Natuurbeschermingswet 1998*

Omdat (significante) effecten door een toename van stikstofdepositie op voorhand niet uit te sluiten zijn is er een Voortoets opgesteld (Antea Group 2014). In deze Voortoets wordt geconcludeerd dat de aanleg van de Scheurkade niet leidt tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden. Negatieve effecten zijn uitgesloten. Voor een uitgebreide effectbeschrijving wordt verwezen naar de Voortoets (Antea Group 2014).

6.2 *Effecten beschermde soorten*

Effecten per soortgroep van Tabel 2- en Tabel 3-soorten en vogels:

Broedvogels (algemeen)

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door de kapwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Zo wordt bij het onderhavige project aangeraden om de bomen en hoge (dichte) struiken, buiten het broedseizoen te rooien.

Jaarrond beschermde nesten (cat 1-4) Roek

Uit de Havenscan 2011, 2012, 2013 en de inventarisatie van de bomenwacht in april 2013 blijkt er een gedeelte van de roekenkolonie in het plangebied voorkomt. De totale kolonie in het Botlekpark betreft 29 nesten waarvan er 10 binnen de grenzen van het plangebied voorkomen. De roek kent landelijk weliswaar een algemeen voorkomen, maar is zeldzaam in het gehele westen van het land. Voor de landelijke verspreiding van de soort is de aanwezigheid van roek in het havengebied van Rotterdam dus van grote betekenis.

Wettelijk beschermingskader roek

De roek is een beschermd inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder b, van de Flora- en faunawet en is tevens opgenomen in Bijlage II- 2 van de Vogelrichtlijn. Bij de beoordeling van ontheffingsaanvragen voor deze soort geldt de uitgebreide toets.

De nesten van roeken zijn het hele jaar beschermd en vallen onder categorie 2 van vogelnesten (Dienst Regelingen, 2009): 'nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.' Hierbij moet ook de functionele leefomgeving worden gezien.

In de Flora- en faunawet staan verbodsbepalingen. Het is verboden om:

- de roek te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9)
- de roek opzettelijk te verontrusten (artikel 10)
- voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de roek te beschadigen, te vernielen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11)
- eieren van de roek te zoeken, te rapen, te beschadigen of te vernielen (artikel 12)
- roeken dan wel eieren van de roek te vervoeren of onder zich te hebben (artikel 13).

Voor soorten die vermeld staan op Bijlage II van de Vogelrichtlijn, waarvan een vermenging bestaat van plaatselijk verblijvende en trekvogels, zoals de roek, geldt als begin van de broedperiode niet de 'bezetting van de broedplaatsen', maar 'de bouw van het nest'. Het einde van de broedperiode is 'de volle vlucht van jonge vogels'. Bij kraaiachtigen vindt de 'volle vlucht' al plaats voor de 'onafhankelijkheid van de jonge vogels'.

Er bestaat een verschil tussen het woord 'nest' in het algemene spraakgebruik en de wettelijke definitie van het woord in de Flora- en faunawet. In het algemene spraakgebruik spreekt men van een nest als men het bouwsel ziet. In de Flora- en faunawet worden op grond van artikel 11 alle essentiële plekken beschermd die nodig zijn om een voortplantingsplaats succesvol te laten functioneren. Voor de roek is daarvoor behalve het nest (bouwsel) zelf, ook de boom waarin dat nest zich bevindt noodzakelijk, net als de boomgroep waar de boom onderdeel van uitmaakt, en het gebied dat nodig is om voldoende voedsel te kunnen vinden voor het grootbrengen van de jongen, zolang deze van de ouders afhankelijk zijn.

Bij de roek is niet elk nest het volgende jaar weer in gebruik als voortplantingsplaats. Er kan gesteld worden dat elk nest dat minimaal twee opeenvolgende broedseizoenen als voortplantingsplaats in gebruik is geweest, in de daaropvolgende jaren met een aanzienlijke kans opnieuw gebruikt zal worden. Bij ingrepen die alleen effect hebben op de nesten zelf (bijvoorbeeld bij het weghalen van nesten in verband met overlast, vaak artikel 65 Flora- en Faunawet) of op het nest en op de boom waarin het nest zich bevindt (bijvoorbeeld bij het kappen van bomen waarin roekennesten zich bevinden) en die geen effect hebben op het foeraergebied, is er sprake van een overtreding als:

- het nest in gebruik is als voortplantingsplaats, vanaf de nestbouw of reparatie tot en met het verlaten van het nest door de jongen. In een kolonie duurt deze periode van februari tot en met augustus, omdat niet elk paar tegelijkertijd broedt.
- het nest al meer dan twee opeenvolgende jaren gebruikt is als voortplantingsplaats. Het nest is dan te herkennen aan zijn compacte en stevige structuur, in tegenstelling tot de losse en doorschijnende structuur van eenmalig gebruikte of in onbruik geraakte nesten. In de praktijk betekent dit dat houtopstanden waarin meer dan 2 jaar roekennesten aanwezig zijn het hele jaar worden beschermd door artikel 11. Houtopstanden waarin zich nog niet twee opeenvolgende jaren roekennesten bevinden, zijn buiten de voortplantingsperiode niet beschermd door artikel 11.

Zoals in het wettelijk kader wordt aangegeven dient voer het kappen van de bomen (het vernietigen van voortplantingsplaatsen) met een roekenkolonie een ontheffing aangevraagd te worden met daarbij een bijbehorend mitigatie- en compensatieplan. Het Havenbedrijf Rotterdam heeft echter een generieke ontheffing voor het gehele havengebied (FF/75C/2013/0027). In deze ontheffing is ook de roek opge-

nomen. Hieraan zijn voorschriften verbonden. Deze voorschriften en de uitwerking hiervan in de praktijk worden in deze natuurtoets opgenomen.

In het havengebied komen twee roekenpopulaties voor, waarvan één buiten het erfpachtgebied van de haven. In de Flora- en faunawet ontheffing is aangegeven dat voor de landelijk verspreiding van de soort het noodzakelijk is om minimaal één van deze locaties te behouden. Er wordt aangegeven dat de gunstige staat van instandhouding van de roek niet in gevaar komt, mits gewerkt wordt conform de door het Havenbedrijf Rotterdam voorgestelde maatregelen (opgenomen in managementplan beschermde soorten havengebied Rotterdam", eindversie april 2013) en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Voorschriften vanuit de Flora- en faunawet ontheffing (FF/75C/2013/0027):

1. U dient, met inachtneming van onderstaande voorschriften, ten aanzien van de roek de maatregelen genoemd op pagina's 54 & 55 van het "managementplan beschermde soorten havengebied Rotterdam", eindversie april 2013 uit te voeren. Op deze pagina staan de volgende maatregelen vermeld:
 - a) Wanneer activiteiten plaatsvinden waarbij een grote kans bestaat dat de rust rondom het nest of de nesten verdwijnt, moeten maatregelen genomen worden om de lokale staat van instandhouding niet in het geding te laten komen.
 - b) Wanneer voor het bevoegd gezag overtuigend is onderbouwd dat door bepaalde zwaarwegende belangen er geen andere mogelijkheid is dan het nest of de nesten te verwijderen of, indien mogelijk, te verplaatsen, dan mag dit uitsluitend gebeuren buiten het broedseizoen van de soort in kwestie.
 - c) In dit soort specifieke situaties (bijvoorbeeld het verwijderen van een nestboom), dient een deskundige op het gebied van de soort nauw betrokken te worden bij de uitvoering van maatregelen.
 - d) Potentieel geschikte nestlocaties en andersoortige verblijfplaatsen van de bovengenoemde soorten moeten voorafgaand aan werkzaamheden zijn gecontroleerd op hun voorkomen.
 - e) Bij de planning van de werkzaamheden moet rekening worden gehouden met het broedseizoen. Maatregelen om te voorkomen dat een soort zich vestigt op de beoogde werklocatie moeten zo kort mogelijk voorafgaand aan de werkzaamheden worden genomen, maar mogen onder geen beding nog plaatsvinden als vogels zich reeds hebben gevestigd.
 - f) Of een vogel zich wel of niet heeft gevestigd dient te worden beoordeeld door een deskundige op het gebied van de soort(en) in kwestie.
 - g) Opwaarderen van marginaal habitat in de directe omgeving tot optimaal habitat aanplant van snelgroeiende boomsoorten (bijvoorbeeld Populier).
 - h) Beschermde zones instellen en deze duidelijk markeren waardoor rustige delen ontstaan waar de vogels ongestoord kunnen broeden.
 - i) Rondom de bekende verblijfsboom van de soort moet gedurende het broedseizoen een strook bos van minimaal 75 meter ongemoeid gelaten worden bij ruimtelijke ingrepen.
2. Grootschalige kap van groenvoorzieningen of het verharderen van bermen, taluds, glooiingen etcetera, dienen te worden voorkomen, omdat hiermee afbreuk wordt gedaan aan de voedselvoorziening van aangevraagde vogelsoorten. Tevens wordt met grootschalige kap van laanbomen, bosschages en ruigtes een groot areaal (potentieel) broedhabitat aangetast. Met grootschalige kap wordt niet alleen bedoeld het eenmalig op grote schaal uitvoeren van kapwerkzaamheden, maar ook het cumulatieve effect van telkens het kappen van een enkele laan of bosschage in een tijdspanne van enkele tot tientallen jaren. U dient de kapwerkzaamheden te managen door middel van verplichte kapmeldingen; een deskundige op het gebied van vogels dient te bepalen of de kapwerkzaamheden op een verantwoorde manier uitgevoerd kunnen worden. De uitgevoerde kapwerkzaamheden worden op kaart vastgelegd en maken onderdeel uit van de aan te leveren monitoring.

Om gebruik te kunnen maken van de generieke ontheffing is het van belang dat de voorschriften worden opgevolgd. Hieronder wordt nader toegelicht hoe in de praktijk om te gaan met deze voorschriften.

Ad 1a) De uitwerking van de maatregelen zijn in deze natuurtoets uitgewerkt.

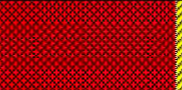
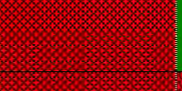
Ad 1b) Voor de onderbouwing van de ontwikkelingen in het Havenbedrijf wordt verwezen naar de Havenbestemmingsplannen.

Ad 1c) Ten noordwesten van het plangebied loopt het Botlekpark door. Uit de notitie, opgesteld door Bureau Stadsnatuur (3 april 2014), blijkt dat tot 2011 de roeken in dit gedeelte van het Botlekpark hebben gebroed. In dit westelijk deel is voldoende geschikt bosgebied overgebleven waar de roeken in kunnen nestelen. In principe zijn de meeste bomen geschikt om in te broeden. Op korte termijn is de aanplant van een klein aantal bomen gepland in de open delen van het park. In het verleden bleken ook de bomen direct aan de Professor Gerbrandyweg gebruikt te worden, ook werd genesteld in bomen zuidelijk van deze weg. De bomen langs deze weg zijn nog steeds een potentiële broedlocatie. In potentie kunnen ook de bomen langs de Torontostraat worden gebruikt. Hier in de buurt wordt vaak gevoera-geerd door de Roeken. De kap zal geen invloed hebben op de functionele leefomgeving van de roek, daar er geen foerageergebied verdwijnt. Roeken halen hun voedsel voornamelijk uit de grond, waar ze allerlei ongewervelden vinden. De roekenkolonie van het Botlekpark foerageren op de graslanden in het park, grazige terreinen in het havengebied ten zuiden van de kolonie (Omgeving Torontostraat), maar ook in bermen en andere terreinen ver daarbuiten.

De bevindingen van Bureau Stadsnatuur Rotterdam zijn gebaseerd op een jarenlange gebiedskennis en jaarlijkse inventarisatie van de Haven van Rotterdam.

Ad 1d) De roekenkolonie wordt jaarlijks meegenomen in de monitoring van de gehele haven van Rotterdam (bureau Stadsnatuur Rotterdam). Uit deze havenscans kan geconcludeerd worden dat de kolonie jaarlijks aanwezig is tijdens het broedseizoen. Een aparte inventarisatie vooraf aan de werkzaamheden is hierdoor niet noodzakelijk omdat er vanuit kan worden gegaan dat de aanwezige bomen jaarlijks onderdeel uitmaken als broedbiotoop van de kolonie.

Ad 1e) De bomen worden gekapt in het najaar van 2014 (buiten het broedseizoen). Een overzicht van de beste periode om de bomen te kappen is weergegeven in onderstaande tabel afkomstig uit de soorten-standaard Roek van Dienst Regelingen.

	Jan.	Febr. tot en met juli	Aug.	Sept.	Okt. – dec.
Gebruik leefgebied					
Gebruik nesten als voortplantingsplaats					
Gebruik nestlocatie door roeken uit metakolonie en buitenland					
Activiteiten en werkzaamheden die nestlocatie vernietigen					
Activiteiten die foerageergebied vernietigen of aantasten					
Activiteiten die nesten verstoren of weghalen					
Verplaatsen nesten					
					
Geen activiteiten of werkzaamheden uitvoeren					
					
Minst ongunstige periode voor uitvoeren activiteiten of werkzaamheden					
					
Activiteiten of werkzaamheden kunnen in deze periode worden uitgevoerd					

Ad 1f) Zie d

Ad 1g) Op korte termijn is de aanplant van een klein aantal bomen gepland in de open delen van het Botlekpark. Door gebruik te maken van snelle groeiers (populieren) kan gezorgd worden voor een opwaardering van het plangebied.

Ad 1h) Het Botlekpark kan als beschermde zone aangeduid worden voor de roek. In de Haven van Rotterdam dient minimaal een locatie geschikt te blijven voor de kolonie roeken.

Ad 1i) Niet van toepassing op de roekenkolonie. De bomen mogen niet gekapt worden tijdens het broedseizoen. Voordat de werkzaamheden kunnen starten dienen de bomen eerst gekapt te worden (najaar 2014).

Ad Voorschrift 2)

Doordat er afdoende leefgebied overblijft naast de huidige locatie van de roekenkolonie leidt de kap niet tot een (totale) vernietiging van het leefgebied. De roeken hebben voldoende alternatief ten westen van het plangebied. De bomen worden na het broedseizoen gekapt. Doordat er voldoende broedbiotoop overblijft leidt de kap niet tot een aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Jaarrond beschermde nesten (cat 1-4) roofvogels

In het grotere aaneengesloten bosperceel in de uiterste westhoek van het park heeft tot voor kort jaarlijks een Buizerd gebroed (Grutters et al. 2013). In 2013 broedde op deze oude buizerdhorst een Boomvalk. In 2012 werd een territorium van boomvalk gevonden in het oostelijk deel van het park. Deze broedde hoogstwaarschijnlijk in een oud kraaiennest. De nestboom is een van de te kappen bomen, ter compensatie zijn enkele kunstnesten aangebracht elders in het park. Van de Buizerd werd in 2013 geen territorium vastgesteld in het park.

Door het kappen van de bomen verdwijnen in ieder geval 2 geschikte kraaiennesten, maar met de aangebrachte kunstnesten, de aanwezige (oude) kraaiennesten en de buizerdhorst is voldoende nestgelegenheid voor de Boomvalk in het park aanwezig. De kap heeft geen invloed op het foerageergebied van de boomvalk, daar deze in de wijde omgeving foerageert op voornamelijk grote insecten en kleine vogels. De afstand tussen nestlocatie en foerageergebied kan meerdere kilometers zijn (Bijlsma 1993)

Categorie 5- vogelsoorten

Naast de jaarrond beschermde soorten (categorie 1 t/m 4) zijn er ook twee categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. De twee categorie-5 soorten die in het plangebied zijn waargenomen zijn de zwarte kraai en de ekster. De zwarte kraai heeft 18 territoria en de ekster 32 territoria in het havengebied. Hierdoor is er geen sprake van soorten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarroonde bescherming rechtvaardigen.

De gunstige staat van instandhouding van de aanwezige broedvogels komt niet in gevaar als gevolg van de ruimtelijke inrichting. Als voorwaarde geldt dat de vegetatie buiten het broedseizoen wordt gerooid.

Zoogdieren

Vleermuizen

In het Botlekpark zijn twee soorten vleermuizen aangetroffen: de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis (Grutters, Andeweg & De Baerdemaeker 2012 en waarnemingdatabase bSR). De eerste soort is een gebouwbewonende soort waarvan de waargenomen exemplaren hoogstwaarschijnlijk uit Rozenburg komen en in de groengebieden rond de wijk foerageren. De Ruige dwergvleermuis heeft in Nederland paarverblijven (waar gebaltst wordt) in zowel bomen als gebouwen. In de paarperiode zijn geen baltsende vleermuizen gehoord, enkel foeragerende. De oudere bomen in het gebied zijn wel in potentie geschikt om als paarverblijf gebruikt te worden door Ruige dwergvleermuis. Lage aantallen foe-

ragerende exemplaren van beide soorten werden waargenomen in het gehele Botlekpark. In het oostelijk deel vlogen een of enkele exemplaren in de beschutting van de bomenrij. Met de kap hiervan verdwijnt geen essentieel foerageergebied. De meeste waarnemingen werden gedaan op en rond de kruidenruigten en bosranden in het westelijk deel.

Een andere gebouwbewonende vleermuis die in Rozenburg voorkomt is de Laatvlieger. Deze zijn niet in het Botlekpark aangetroffen, wel op de Landtong Rozenburg (Grutters et al. 2012). Op de landtong worden ook regelmatig foeragerende Rosse vleermuizen gevonden. Dit zijn boombewonende vleermuis, welke mogelijk afkomstig zijn van oude bosgebieden ten noorden van de Nieuwe Waterweg. Er zijn exemplaren waargenomen die het water overstaken (eigen waarnemingen bSR). In het Botlekpark is de soort niet waargenomen.

Het is niet uit te sluiten dat in de toekomst toch paarverblijven van ruige dwergvleermuis worden gevonden in het Botlekpark. Het westelijk deel van het park biedt hier de beste mogelijkheden voor. Gezien de beperkte aantallen waargenomen vleermuizen en het aanbod aan foerageergebied in de omgeving van Rozenburg kan gesteld worden dat het park geen essentieel foerageergebied vormt. Met de geplande bomenkap zullen naar verwachting geen essentiële functionaliteiten die van belang zijn voor een vaste rust- of verblijfplaats verdwijnen. Aanwezigheid van een vaste vliegroute wordt ook uitgesloten, zowel vanwege de zeer lage aantallen vleermuizen als het feit dat de bomenrij geen verbinding vormt met ander voor vleermuizen geschikt gebied.

De gunstige staat van instandhouding van de vleermuis komt niet in het geding door de kap van de bomen in het plangebied.

Overige zoogdieren

Er zijn geen zwaardere beschermde zoogdieren aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt slechts een matig geschikt habitat voor deze soorten (ree en bunzing). Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Reptielen en amfibieën

Er zijn geen beschermde reptielen en amfibieën in het plangebied waargenomen. Door de afwezigheid van geschikt oppervlaktewater in het plangebied en de nabije omgeving worden er ook geen beschermde soorten verwacht. Effecten op deze soorten zijn dan ook uitgesloten.

Vissen

Binnen de begrenzing van het plangebied, zijn geen zwaardere beschermde vissoorten aangetroffen en worden ook niet verwacht. Effecten hierop zijn dan ook uitgesloten. Mogelijk dat er wel enige tijdelijke verstoring onder water optreedt tijdens de aanleg van de damwand/kade muur. In de huidige situatie bestaat de oever/kade geheel uit verhard substraat waardoor daar geen beschermde vissen en amfibieën voor kunnen komen. Tijdens de aanleg van de kade hebben de aanwezige vissen in de Maas voldoende alternatief leefgebied om naar toe te trekken. Hierdoor zijn negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van de aanwezige vissen uit te sluiten

Planten

Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat of standplaatsfactoren voor de beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Vlinders

Er zijn geen beschermde vlindersoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor de beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Libellen

Er zijn geen beschermde libelsoorten aangetroffen in het plangebied en worden ook niet verwacht. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies soortenbescherming

Tabel 2 en 3-soorten en vogels

Kort samengevat is het resultaat van de natuurtoets dat ter hoogte van het plangebied beschermde Tabel 2- en 3-soorten in het kader van de flora- en faunawet zijn aangetroffen en/of worden verwacht die de voorgenomen ontwikkeling beïnvloeden.

Zwaar beschermde soorten: Vleermuizen

De zwaarder beschermde gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis zijn aangetroffen in het Botlekpark. Op basis van het aanvullend vleermuisonderzoek kan geconcludeerd worden dat door de kap van de bomen naar verwachting geen essentiële functionaliteiten die van belang zijn voor een vaste rust- of verblijfplaats verdwijnen. Aanwezigheid van een vaste vliegroute wordt ook uitgesloten, zowel vanwege de zeer lage aantallen vleermuizen als het feit dat de bomenrij geen verbinding vormt met ander voor vleermuizen geschikt gebied. Voor de kap van de bomen kan gebruik worden gemaakt van de generieke ontheffing en de daarbij behorende mitigerende maatregelen.

Zwaar beschermde soorten: Roeken

In het plangebied bevindt zich een roekenkolonie. Deze soort is jaarrond beschermd. Uit aanvullend onderzoek blijkt dat de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar komt doordat in het Westelijk deel van het Botlekpark voldoende geschikt broedbiotoop aanwezig is. De bomen worden na het broedseizoen gekapt (najaar 2014). Hierdoor blijft er voortplantingsbiotoop aanwezig en komt de gunstige staat van instandhouding van de roek niet in gevaar. Voor het kappen van de bomen kan gebruik worden gemaakt van de generieke ontheffing van de Haven van Rotterdam.

Broedvogels

Voor de voorgenomen werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen (globaal half maart tot en met juli). Echter, vanuit de voorschriften voor de roek dient de aanwezige vegetatie buiten het broedseizoen gekapt te worden. Op deze wijze treden er geen negatieve effecten op voor de aanwezige broedvogels in het plangebied.

Zie tabel 7.1 voor een overzicht van het mogelijk voorkomen van en effecten op beschermde soorten in het plangebied.

Overzicht aanwezige beschermde soorten in het plangebied

In onderstaande tabel worden de soorten aangegeven die in het plangebied worden verwacht en/of die niet uit te sluiten zijn.

Tabel 7.1. Mogelijk voorkomen van en effecten op beschermde soorten in het plangebied.

Soortgroep/ soort	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing noodzakelijk?	Bijzonderheden/ opmerkingen
Vleermuizen	ja	Reeds uitgevoerd	Generieke ontheffing reeds aanwezig	Werken volgens de voorgescreven mitigerende maatregelen welke zijn opgenomen in de ontheffing.
Roek	ja	Reeds uitgevoerd.	Generieke ontheffing reeds aanwezig	Werken buiten het broedseizoen. De bomen kunnen pas gekapt worden in het najaar van 2014.
Broedvogels algemeen	Mogelijk	Nee	Nee	Werken buiten broedseizoen

7.2 Conclusies gebiedenbescherming

7.2.1 EHS

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen in de vorm van compensatie. Binnen het plangebied is geen EHS-gebied aanwezig. Derhalve heeft de ruimtelijke ontwikkeling hier geen negatief effect op. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan (EHS).

7.2.2 Natura 2000

De aanleg van de Scheurkade leidt niet tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebied. Negatieve effecten zijn uitgesloten. Voor een uitgebreide effectbeschrijving wordt verwezen naar de Voortoets (Antea Group, 2014).

8 Bronnen

Bijlsma, R.G. 1993. Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels. Schuyt & Co, Haarlem.

Grutters, M.A.J., R.W.G. Andeweg & A. de Baerdemaeker. 2012. Onderzoek Flora- en fauna Botlekpark Rotterdam. bSR-notitie 0878. Bureau Stadsnatuur, Rotterdam.

Grutters, M.A.J., R.W.G. Andeweg & N. de Zwarte. 2013. Beschermde en bedreigde soorten Havengebied Rotterdam 2 012. bSR-rapport 206. Bureau Stadsnatuur, Rotterdam.

Grutters, M.A.J., R.W.G. Andeweg, & N. de Zwarte. 2014. Beschermde en bedreigde soorten Havengebied Rotterdam 2013. bSR-rapport 224. Bureau Stadsnatuur Rotterdam, Rotterdam.

Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie), 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Dienst Regelingen, 2011. Soortenstandaard Roek

Havenbedrijf Rotterdam, Havenscan 2011

Havenbedrijf Rotterdam, Havenscan 2012

Havenbedrijf Rotterdam, Havenscan 2013

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Internet:

www.zoogdieratlas.nl

www.ravon.nl

www.waarneming.nl

www.telmee.nl

www.zoogdierverseniging.nl

www.naturalis.nl

Bijlage 1: Wettelijk kader

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan Dienst Regelingen door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijke belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;

- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekend dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij Dienst Regelingen voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Dienst Regelingen zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

1. het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
2. de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.

Ecologische Hoofdstructuur

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur.

Algemeen Ecologische hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

In de EHS liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares EHS op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken (EZ) dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaats hadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

